

LLYFRYN
RHIFEDD

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

1.0 - 2021

SUT I DDEFNYDDIO'R PECYN

Cynhwysa pob rhan gyflwyniad i esbonio camau'r pwnc er mwyn gallu cwblhau'r ymarferion a'r tasgau. Darllenwch y cyflwyniadau addysgol hyn yn drylwyr i sicrhau eich bod yn deall beth sy'n ofynnol yn y rhan penodol hwnnw.

Wedi'r esboniad, mae gwaith ymarferol a thasgau i'w cwblhau ym mhob rhan. Mae modd i chi gwblhau'r pecyn mewn rhannau felly cwblhewch y cyfan yn bwylllog gan gofio cymryd seibiannau rheolaidd.

Crëwyd y pecyn i gael ei ddefnyddio yn ddigidol ond os hoffech gopi caled, gallwch ei argraffu a'i lenwi â llaw.

Llenwch y blychau ar y tudalennau perthnasol ym mhob pwnc a dangoswch eich gwaith cyfrifo ar y tudalennau cyfrifo ar ddiwedd y pecyn. Gallwch gwblhau'r gwaith cyfrifo ar bapur ac yna mewnosod lluniau i'r tudalennau cyfrifo i gyd-fynd â'ch atebion.

Drwy'r pecyn hwn fe welwch chi nifer o elfennau gwahanol. Bydd rhai o'r rhain yn cynnwys gwybodaeth i'ch helpu, tra bod eraill - fel y blychau atebion a tudalennau cyfrifo - yn eich caniatáu i lenwi'r pecyn yn ddigidol.

Dyma gyflwyniad i'r elfennau yma:

GWYBODAETH BWYSIG

Drwy'r pecyn, fe ddewch chi ar draws y symbol yma. Mae'r rhain yn tynnu eich sylw at wybodaeth bwysig sy'n ymwneud â'r pwnc neu'r ymarfer.

Gallwch weld enghraifft lawn o un o'r blychau yma isod.

Sicrhewch eich bod yn eu darllen yn ofalus.

(Esiampl o flwch gwybodaeth bwysig)

Dewch o hyd i **frasamcan** y cwestiynau **CYN** eu hateb.

Dangoswch eich holl waith cyfrifo. (Gyrrwch luniau o'r gwaith hynny ar wahân os oes angen).

Gofynnwn i chi dalgrynnu eich atebion (pan yn briodol) i **2 le degol**.

Enghraifft 1:

$$\frac{1}{5} \times \frac{3}{4} = \frac{(1 \times 3)}{(5 \times 4)} = \frac{3}{20}$$

ENGHREIFFTIAU

Mae nifer o enghreifftiau wedi'u cynnwys o fewn yr adrannau gwahanol i helpu esbonio rhai o'r prosesau.

Gellir weld rhain wedi'u gosod mewn blychau fel hyn. Os ydych yn cael trafferth deall rhan o gwestiwn, neu sut i gyrraedd rhai atebion, gwnewch yn siŵr eich bod yn darllen yr enghreifftiau. Weithiau bydd mwy nag un i esbonio gwahanol brosesau!

YMARFERION - LLENWI ATEBION

Mae'r ymarferion i gyd yn eich caniatáu i lenwi'r atebion yn ddigidol yn y ddogfen. Er bod amrywiaeth mewn sut mae'r cwestiynau wedi'u gosod, mae'r blychau atebion i gyd wedi'u fformatio yr un peth i fod yn glir ble sydd angen i chi lenwi.

Dyma ambell i enghraifft o osodiad cwestiynau gwnewch chi ddod ar eu traws yn y pecyn:

Tasg

1. Mae Miriam yn seiclo 4.5km. **Sawol Bath mae hi'n seiclo?**
2. Mae Jess wedi rhodgi 5 millitri. **Sawol km mae hi wedi rhodgi?**
3. Mae Eleni angen carped newydd yn ei hydrefol fawr, mae hi'n pwyso un wedd ar maeth 2 broseddell a hanner. **Faint yw hynny mewn metrau?**
4. Mae Ffion yn mynd i'r brifysgol yn Aberystwyth. Mae hi'n yrru

Cwestiwn ac ateb un colofn.

1. Mae angen talgrynnu'r rhain i'r mil agosaf (1000):

a) 1345	=	<input type="text"/>	b) 4763	=	<input type="text"/>
c) 24987	=	<input type="text"/>	ch) 8420	=	<input type="text"/>
d) 7376	=	<input type="text"/>	dd) 5500	=	<input type="text"/>

Cwestiwn ac ateb aml-golofn.

Gall rhain fod yn 2-3 colofn. Byddwch yn ofalus i roi'r ateb yn y blwch cywir!

6. Mae cyfarwyddiadau i wneud cymysgedd moctél yn dweud bod angen syrpp i sudd oren i lemonéd ar gymhareb o 1:9:5. Mae gen i jwg sy'n dal 1.5L.

- a) Sawl millilitr o syrpp sydd ei angen arna'i?
- b) Sawl millilitr o sudd oren sydd ei angen arna'i?
- c) Sawl millilitr o lemonéd sydd ei angen arna'i?

<input type="text"/>
<input type="text"/>
<input type="text"/>

Cwestiwn ac ateb aml-ran (a, b, c, a.y.y.b.)

Ar gyfer y cwestiynau yma, mae'r blychau ateb bob tro'n dilyn trefn y cwestiynau. Felly sicrhewch eich bod yn rhoi'r atebion yn y blychau cywir.

UWCHLWYTHO LLUNIAU

Am ambell i ymarfer, e.e llunio siartiau, fe welwch chi'r eicon yma o gamera. Pan welwch chi'r eicon yma mi fydd gofyn i chi uwchlwytho llun o'ch ateb yn uniongyrchol ar y dudalen.

LLYFRYN RHIFEDD
SIAPIAU

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

1.0 - 2021

6 SIAPIAU

Fformiwlâu

Mae fformiwlâu yn cael eu defnyddio yn ddyddiol i helpu pobl wrth wneud eu gwaith.

- Er enghraifft, bydd garddwyr yn mesur gardd ac yn defnyddio'r fformiwla canlynol i ddarganfod arwynebedd yr ardd: **Arwynebedd** = Hyd × Lled

Gall fformiwlâu gael eu dangos fel llythrennau ond mae'n golygu yr un peth: **A** = H × LI

- Bydd addurnwyr tai yn defnyddio fformiwlâu i ddarganfod sawl rholyn papur wal sydd angen i orchuddio waliau ystafelloedd. Er enghraifft, os ydy un rholyn yn ddigon i orchuddio 10m², byddent yn defnyddio fformiwla fel hyn:

Nifer y rholiau = $\frac{\text{Arwynebedd y waliau (m}^2\text{)} - \text{Arwynebedd y ffenestri (m}^2\text{)} - \text{Arwynebedd y drysau (m}^2\text{)}}{10}$

neu fel hyn: **Nifer y rholiau** = $\frac{w - ff - d}{5}$

- Esiampl arall, yw bod cogyddion yn defnyddio fformiwlâu ar gyfer rhoi syniad am ba mor hir sydd angen i gig goginio:

Amser coginio (mewn munudau) = 40(pwysau mewn cilogramau) + 20

Enghraifft:

SYSTEM CORLAT

Wrth ddefnyddio fformiwlâu mae'n rhaid i ni ddefnyddio system **CORLAT**.
(*BIDMAS* – Brackets, Indices, Divide, Multiply, Add, Subtract)

Mae pob llythyren yn cynrychioli beth y dylwn ganolbwyntio arno yn eu trefn gywir.

Mae'n bwysig i nodi hefyd os oes llythrennau neu rifau yn erbyn ei gilydd mewn fformiwla, mae'n golygu eu bod yn lluosu gyda'i gilydd. Hefyd os ydyn nhw ar ben ei gilydd (fel ffracsiwn), mae'n golygu bod angen eu rhannu.

Dyma'r camau i ddangos sut mae'r system yn gweithio: **10(2 + 3) - 5²**

- Cam 1** – Cromfachau » 10(5) - 5²
Cam 2 – Pŵer (O) » 10(5) - 25
Cam 3 – Lluosi » 10 × 5 - 25 » 50 - 25
Cam 4 – Tynnu » 50 - 25 = 25
10(2 + 3) - 5² = 25

Dyma esiampl o fformiwla gyda llythrennau yn cael ei defnyddio:

$$C = \frac{P}{A} \quad C = \text{Cyflymder} \quad P = \text{Pellter} \quad A = \text{Amser}$$

Mae car yn teithio 90 milltir ac mae'n cymryd 2 awr.
Beth yw cyfartaledd cyflymder y car?

$$\text{Cyflymder} = \frac{90}{2} = 90 \div 2 = \text{Cyflymder o 45 milltir yr awr}$$

CROMFACHAU

PŴER **O**

RHANNU

LLUOSI

ADIO

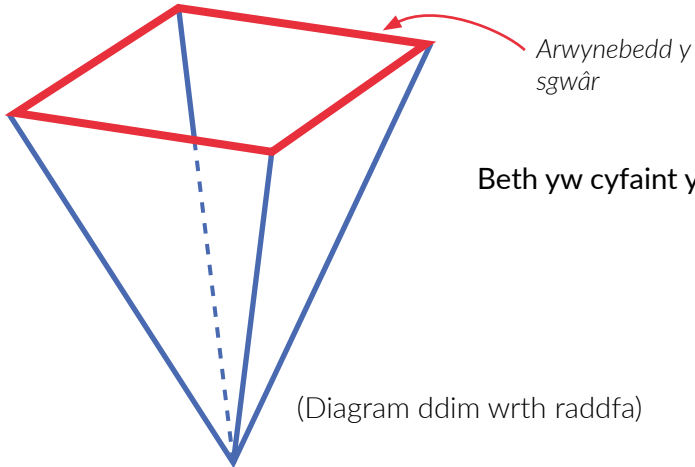
TYNNU

Ymarfer

1. Dimensiynau'r pyramid hwn yw: **Hyd y sgwâr = 9cm**
Dyfnder = 15cm

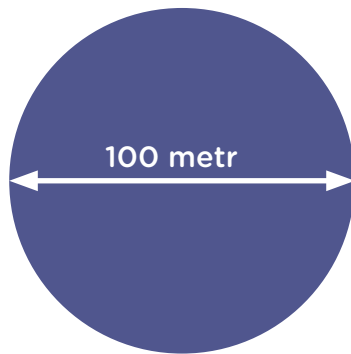
Y fformiwla am gyfaint y pyramid gwaelod sgwâr yma yw:

$$\text{Cyfaint} = \frac{1}{3} \times \text{arwynebedd y sgwâr} \times \text{dyfnder}$$

Beth yw cyfaint y pyramid?

2. Mae person yn cerdded o gwmpas llyn crwn yn y parc 16 gwaith.
Dyma ddiagram o'r llyn (ddim wrth raddfa)

Pellter o gwmpas y cylch = πd

'd' yw'r diamedr.

Gwerth π yw tua 3

Sawl km mae'r person yn cerdded?

3. a) Y tymheredd ym Mhorthmadog yw 54°F, i'r gradd cyfan agosaf, beth yw hynny mewn °C?

I gyfnewid o gradd Celsius (°C) i gradd Fahrenheit (°F),
y fformiwla yw:

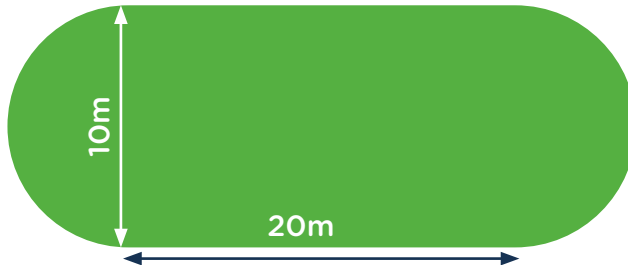
$$C = (F - 32) \times \frac{5}{9}$$

- b) Y tymheredd ar ben yr Wyddfa yw 6°F, i'r gradd cyfan agosaf,
beth yw hynny mewn °C?

4. Isod mae diagram yn dangos parc sydd gydag ymylon hanner cylch. Y fformiwla ar gyfer arwynebedd bras **cylch** yw:

$$\text{Arwynebedd} = 3 \times (\text{radiws})^2$$

Beth yw arwynebedd bras **y parc cyfan**?

5. Mae banc Mr a Mrs Ifans yn defnyddio'r fformiwla hwn i ddarganfod mwyafswm y morgais maent yn gallu rhoi i'w prynwyr tai. Mae Mr Ifans yn ennill £19,500 y flwyddyn a Mrs Ifans yn ennill £21,900 y flwyddyn.

$$\text{Mwyafswm morgais} = 2 \frac{1}{4} \times \text{cyfanswm cyflog blynyddol y prynwyr}$$

Beth yw'r mwyafswm morgais gall y banc roi iddyn nhw?

6. Mae Helen wedi trefnu digwyddiad cerddoriaeth ac mae hi eisiau gwirio faint o elw mae wedi gwneud. Yn y tabl isod, gallwch weld ei gwariant (*spendings*) a'i gwerthiant (*sales*) yn ystod y digwyddiad.

Y fformiwla ar gyfer darganfod yr elw yw: **Elw = M - A**

*M = Gwerthiant (arian mewn)   A = Gwariant (arian allan)

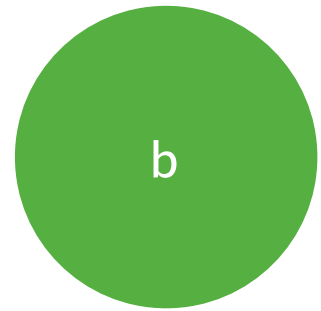
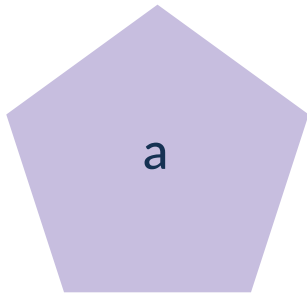
Faint o elw neu golled mae Helen wedi gwneud?

GWARIANT/GWERTHIANT	ARIAN I'R £50 AGOSAF
Talu am y safle	£250
Llogi stondinau bwyd/diod	£100
Ffi bandiau	£500
Talu cyflog staff	£350
Gwerthiant tocynnau	£1,050
Gwerthiant bwyd/diod	£800

Siapiau

Gallwn fesur arwynebedd unrhyw siâp 2D os ydym yn gwybod y fformiwla ar ei gyfer. Gallwn ddarganfod perimedr y siâp a chyfaint siapiau 3D. Dyma wahanol siapiau sydd angen i ni adnabod.

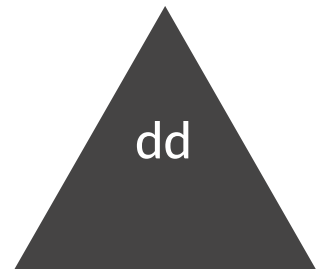
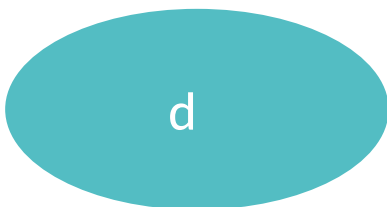
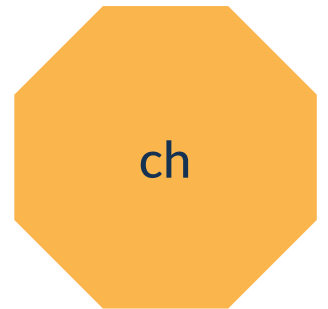
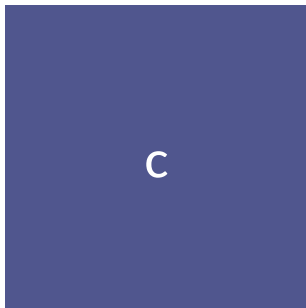

1. Triongl

2. Hecsagon

3. Sgwâr

4. Cylch

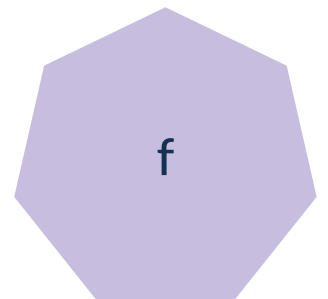
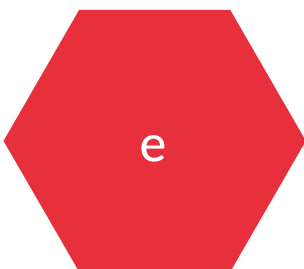
5. Petryal

6. Pentagon

7. Hirgrwn

8. Heptagon

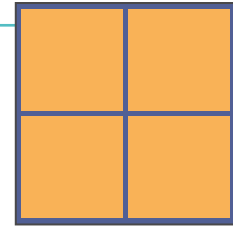
9. Octagon

Rhifau sgwâr a chiwb

Mae rhif sgwâr yn ganlyniad o rif sydd wedi cael ei luosi gyda'i hun.

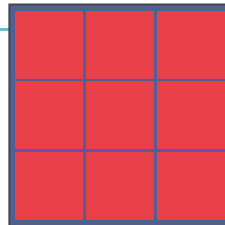
Er enghraifft, mae 4 yn rif sgwâr achos mae $2 \times 2 = 4$.
Gall hyn gael ei ddangos hefyd fel $2^2 = 4$

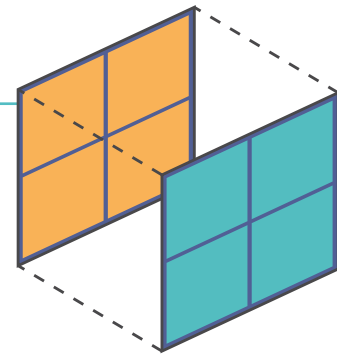
Mae 9 yn rif sgwâr.

$$3^2 = 9$$

$$(3 \times 3 = 9)$$

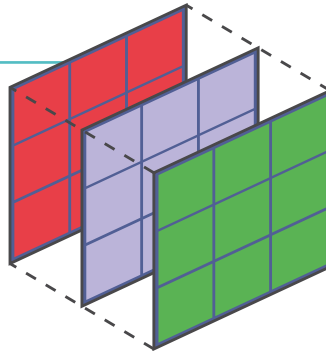
Mae rhif ciwb yn ganlyniad o rif sydd wedi cael ei luosi gyda'i hun ddwywaith. Er enghraifft, mae 8 yn rif ciwb achos mae $2 \times 2 \times 2 = 8$. Gall hyn gael ei ddangos hefyd fel $2^3 = 8$

Mae 27 yn rif ciwb.

$$3^3 = 27$$

$$(3 \times 3 \times 3 = 27)$$

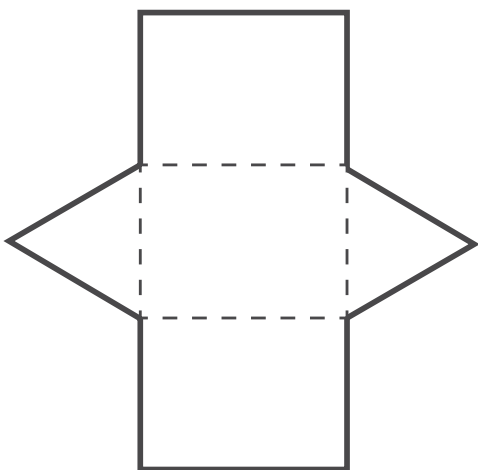
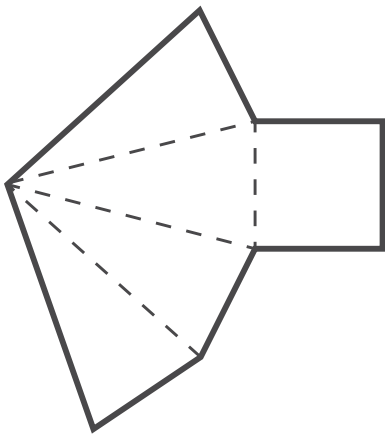
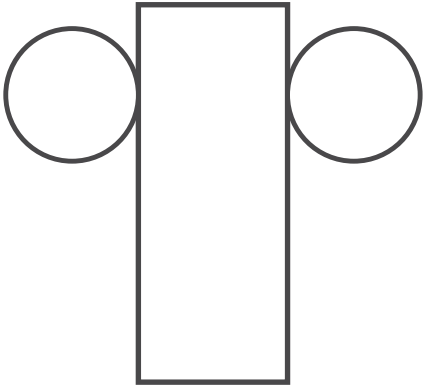
Ymarfer

1. $4^2 =$
3. $6^2 =$
5. $8^2 =$
7. $10^2 =$
9. $4^3 =$
11. $6^3 =$
13. $8^3 =$
15. $10^3 =$

2. $5^2 =$
4. $7^2 =$
6. $9^2 =$
8. $11^2 =$
10. $5^3 =$
12. $7^3 =$
14. $9^3 =$

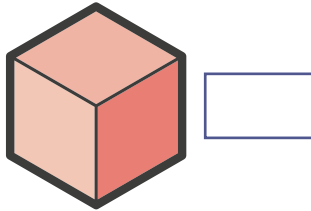
Rhwydi

Rhwyd siâp 3D yw'r siâp wedi ei agor a'i osod yn fflat (yn 2D). Byddai rhwyd siâp 3D yn gallu cael ei dorri allan a chael ei adeiladu yn ôl mewn i'r siâp 3D.

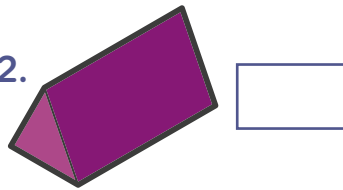

Cysylltwch y rhwydi
gyda'r siâp 3D
perthnasol.

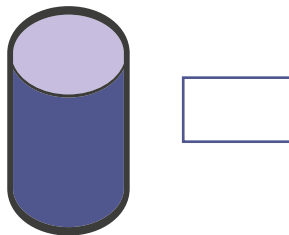
1.

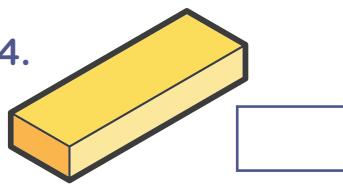
2.

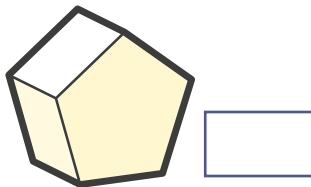
3.

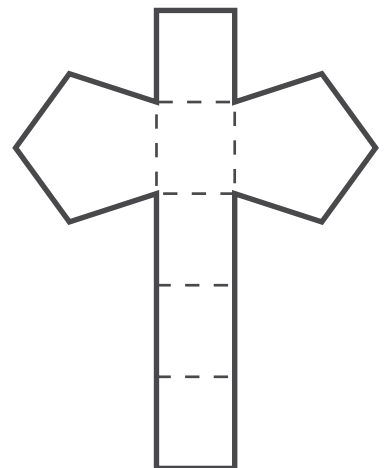
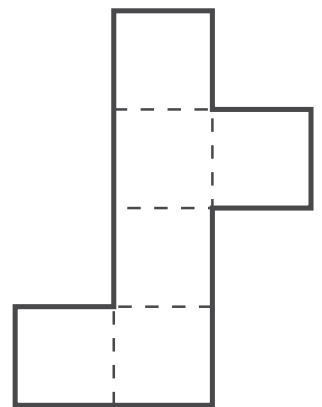
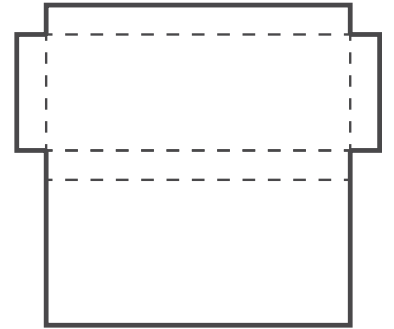
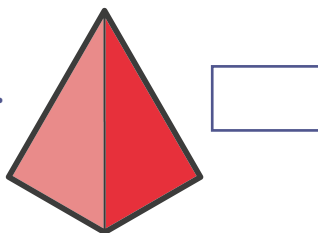
4.

5.

6.

Siapiau 2D - Perimeddr ac arwynebedd

Bydd yr ateb ar gyfer arwynebedd unrhyw siâp yn fesuriad gyda ² arno.
Lluosi dwy ffordd = 2 fach

Sgwâr

Mae gan sgwâr bedwar ochr a phedwar cornel. Mae pob cornel sgwâr ar ongl 90° ac mae pob ochr yr un hyd. Drwy hynny, os ydym yn gwybod bod un ochr o'r sgwâr yn mesur 6cm, rydym yn gwybod bod pob ochr yn 6cm o hyd. Yna, gallwn ddarganfod perimeddr ac arwynebedd y sgwâr.

Perimeddr = Dyma'r hyd o gwmpas y siâp 2D.

Mae angen adio pob ochr at ei gilydd.

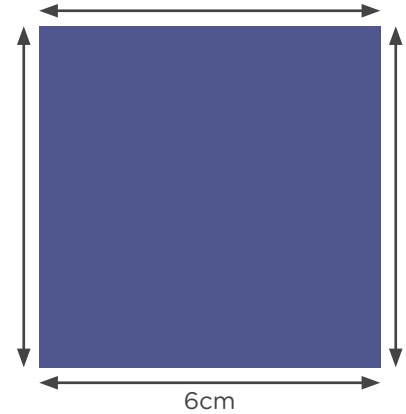
Beth yw perimeddr y sgwâr?

Mae gan y sgwâr 4 ochr sy'n 6cm o hyd, golyga hyn mai perimeddr y sgwâr yw: $6 + 6 + 6 + 6 = 24\text{cm}$

Arwynebedd (area) = Dyma faint llawn tu fewn i'r siâp 2D. Mae angen lluosi hyd a lled y siâp i ddarganfod arwynebedd y sgwâr.

Beth yw arwynebedd y sgwâr?

Hyd y sgwâr yw 6cm, lled y sgwâr yw 6cm. Felly arwynebedd y sgwâr yw: $6 \times 6 = 36\text{cm}^2$

Petryal

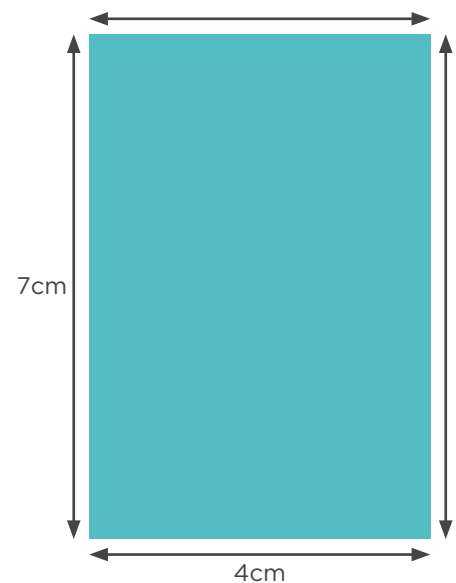
Mae gan betryal bedwar ochr a phedwar cornel, fel sgwâr. Mae pob cornel petryal ar ongl 90° ac mae'r ochrau gyferbyn â'i gilydd yr un hyd. Drwy hynny, os ydym yn gwybod bod hyd y petryal yn 7m a lled y petryal yn 4m, rydym yn gwybod bod yr ochr gyferbyn â'r 7m yn mesur 7m, a'r ochr gyferbyn â'r 4m yn mesur 4m hefyd. Gallwn ddarganfod perimeddr ac arwynebedd y petryal.

Beth yw perimeddr y petryal?

$4 + 7 + 4 + 7 = 22\text{m}$

Beth yw arwynebedd y petryal?

$7 \times 4 = 28\text{m}^2$

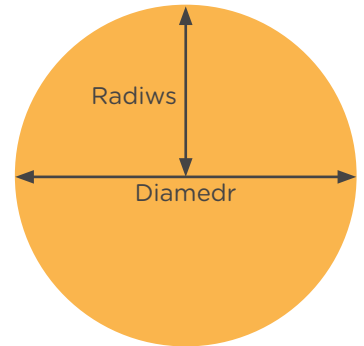

Cylch

Nid oes gan gylch gornel. Mae'n grwn yr holl ffordd o gwmpas. Gallwn fesur diamedr cylch (yr hyd trwy ganol y cylch) i ddarganfod y radiws (yr hyd o ganol y cylch i'r ochr) i ddarganfod faint yw'r hyd o gwmpas y cylch (cylchedd) ac arwynebedd y cylch.

Diamedr = yr hyd trwy ganol y cylch o un pen i'r llall.

Radiws = yr hyd o ganol y cylch at ochr y cylch, hanner hyd y diamedr.

Cylchedd = dyma'r hyd o amgylch y cylch. Mae fformiwla ar gael i ni ddarganfod y cylchedd. Y fformiwla yw:

$$2\pi r$$

Gwir werth y symbol π (pi) = 3.14159265359 ond gallwn ei ddalgrynnu weithiau i fod yn '3'.

Mae 'r' yn cyfeirio at 'radiws' y cylch.

Mae'r fformiwla uchod yn golygu '2 x gwerth pi x radiws y cylch'.

Os yw diamedr y cylch yn 10cm, beth yw cylchedd y cylch?

10cm yw'r diamedr, felly y radiws yw 5cm (hanner y diamedr). Nawr, gallwn ddefnyddio'r fformiwla a defnyddiwn 3 fel gwerth pi:

$$2 \times 3 \times 5 = 30 = 30\text{cm}$$

Arwynebedd = Dyma'r maint tu fewn i'r cylch. Mae fformiwla ar gael i ni ddarganfod arwynebedd cylch:

$$\pi r^2$$

Os yw diamedr y cylch yn 10cm, beth yw arwynebedd y cylch?

10cm yw'r diamedr, felly y radiws yw 5cm (hanner y diamedr). Nawr, gallwn ddefnyddio'r fformiwla a defnyddiwn 3 fel gwerth pi:

$$3 \times 5^2$$

$$3 \times (5 \times 5)$$

$$3 \times 25 = 75\text{cm}^2$$

Siapiau 3D - Cyfaint

Bydd yr ateb ar gyfer cyfaint unrhyw siâp yn fesuriad gyda ³ arno.

Lluosi tair ffordd = 3 fach

Y ffordd o ddarganfod cyfaint siâp yw i luosi'r hyd, lled a dyfnder y siâp. Felly, gallwn ddarganfod arwynebedd y siâp i gychwyn, yna lluosu'r arwynebedd gyda'r dyfnder.

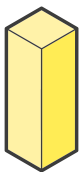
Ciwb

Mae pob un o 6 wyneb ciwb yn sgwâr. Mae hynny'n golygu bod pob ochr yr un hyd.

Os yw un ochr y ciwb yn mesur 3cm, gallwn ddarganfod yr arwynebedd yn gyntaf.

$$\text{Arwynebedd} = 3 \times 3 = 9\text{cm}^2$$

$$\text{Cyfaint} = 9 \times 3 = 27\text{cm}^3$$

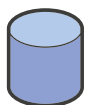
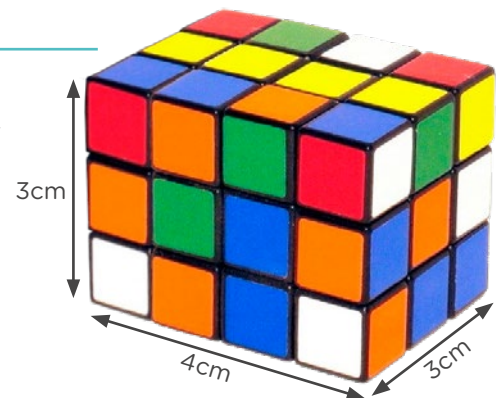
Ciwboid

Mae gan y ciwboid hwn 4 wyneb petryal a 2 wyneb sgwâr. Gallwn ddarganfod arwynebedd y petryal yn gyntaf, a'i luosi gyda'i ddyfnder.

$$\text{Hyd} = 4\text{cm} \quad \text{Lled} = 3\text{cm} \quad \text{Dyfnder} = 3\text{cm}$$

$$\text{Arwynebedd} = 3 \times 4 = 12\text{cm}^2$$

$$\text{Cyfaint} = 12 \times 3 = 36\text{cm}^3$$

Silindr

Mae gan silindr 2 wyneb cylch ac un wyneb crwn o'i gwmpas.

Os ddarganfyddwn arwynebedd y cylch, gallwn luosi'r arwynebedd gyda'r dyfnder i ddarganfod ei gyfaint.

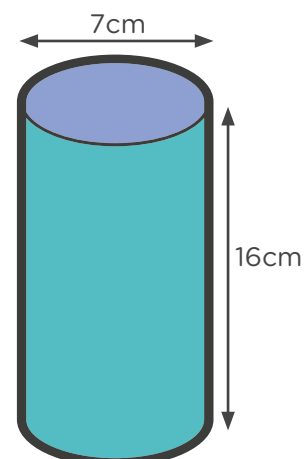
$$\text{Diamedr} = 7 \quad \text{Radiws} = 7 \div 2 = 3.5\text{cm}$$

$$\text{Dyfnder} = 16\text{cm}$$

$$\text{Pi} = 3$$

$$\text{Arwynebedd} = \pi \times 3.5^2 = 3 \times 12.25 = 36.75\text{cm}^2$$

$$\text{Cyfaint} = 36.75 \times 16 = 588\text{cm}^3$$

Siapiau afreolaidd

Mae siapiau afreolaidd yn gallu cael eu mesur fel siapiau rheolaidd a gallwn dynnu neu adio i'r siâp (pan yn briodol).

Esiampl 1:

Dyma esiampl o siâp afreolaidd.

Fel rydych yn gweld, petryal yw'r siâp cyfan ac mae sgwâr wedi cael ei dynnu allan ohono.

Beth yw perimedr y siâp? Gallwn lenwi'r blychau gan ein bod yn adnabod digon o fesuriadau. Byddwn yn ychwanegu'r mesuriadau fel yn y diagram isod.

Gan ein bod yn gwybod bod sgwâr yn y canol, rydym yn mai 2m yw'r ochr olaf.

Mae ochrau sydd gyferbyn â'i gilydd o fewn y petryal yr un hyd, felly 4m yw'r mesuriad gyferbyn yr hyd 4m.

6m yw mesuriad y linell gyferbyn â'r 6m hefyd, ond mae 2m wedi cael ei dynnu ohono yn y sgwâr, felly mae'n rhaid i weddill yr ochr adio i fyny i 4m.

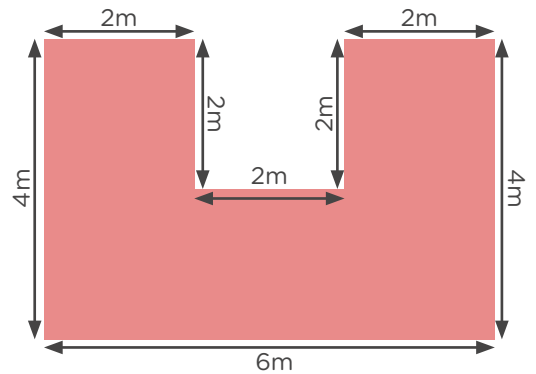
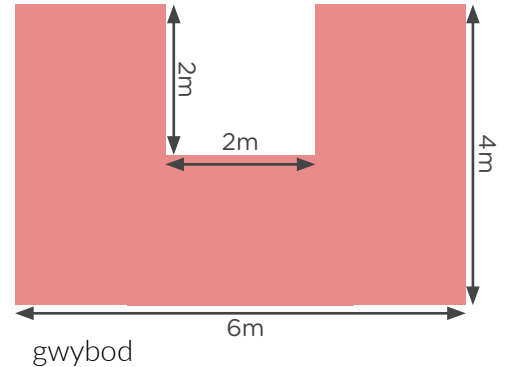
Felly perimedr y siâp yw $= 4 + 6 + 4 + 2 + 2 + 2 + 2 = 24\text{m}$

Drwy hynny, gallwn ddarganfod arwynebedd y siâp. Gallwn ddarganfod arwynebedd y petryal llawn a thynnu arwynebedd y siâp coll o'r arwynebedd llawn.

Arwynebedd y petryal $= 6 \times 4 = 24\text{m}^2$

Arwynebedd y siâp coll $= 2 \times 2 = 4\text{m}^2$

Arwynebedd y petryal - arwynebedd y siâp coll $= 24 - 4 = 20\text{m}^2$

Esiampl 2:

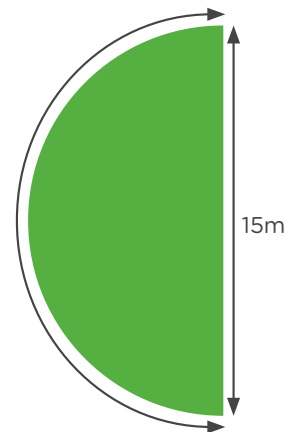
Defnyddiwn pi i 2 le degol y tro hwn $= 3.14$

Cylchedd cylch cyfan $= 2 \times 3.14 \times (15 \div 2) = 6.28 \times 7.5 = 47.1\text{m}$

Cylchedd hanner y cylch $= 47.1 \div 2 = 23.55\text{m}$

Mesuriad o gwmpas y siâp i gyd (cynnwys y diamedr) $= 23.55 + 15 = 38.55\text{m}$

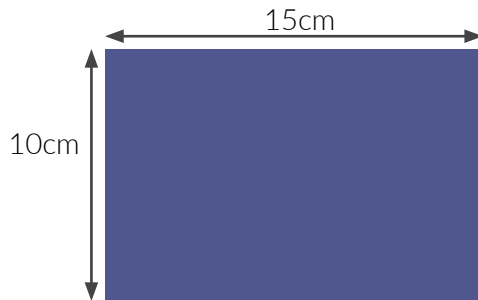
Arwynebedd $= 3.14 \times (15 \div 2)^2 = 3.14 \times 7.5^2 = 3.14 \times 56.25 = 176.63\text{m}^2$

Ymarfer

1. Mae gan Ceri siop sy'n gwerthu blancedi mae hi wedi creu ei hun. Dyma ddiagram o'r siop. Mae'r diagram wedi ei lunio ar raddfa o 1:60.

a) Beth yw gwir arwynebedd y siop mewn metrau?

CYFNOD	Y GOST MISOL O LOGI'R SIOP FESUL METR SGWÂR
Ionawr - Mawrth	£8
Ebrill - Mehefin	£10
Gorffennaf - Medi	£11
Hydref - Rhagfyr	£9

Elw = Nifer y blancedi a werthwyd (pris gwerthu – pris defnyddiau a llafur) – cost llogi'r siop

b) Faint yw'r gost o logi'r siop yng nghyfnod mis Ebrill- Mehefin?

c) Faint yw'r gost o logi'r siop ym mis Rhagfyr?

ch) Faint yw'r gost o logi'r siop ym mis Awst?

d) Pa fisoedd sydd rhataf i logi'r siop? Faint yw cost llogi'r siop bob mis yn y cyfnod hwnnw?

DEFNYDDIAU I GREU 3 BLANCED	£27
CYMRYD 3 AWR A HANNER I GREU 1	£15 yr awr

Cost creu = Defnyddiau ar gyfer y cynnyrch + cost llafur creu'r cynnyrch.

dd) Mae Ceri yn creu blancedi â llaw ar gyfer y siop.

Faint mae'n costio iddi greu un blanced?

e) Mae hi'n gwerthu'r blancedi am £80.

Faint o elw mae hi'n ei wneud?

NIFER Y CWSMERIAID DDYDD SADWRN DIWETHAF	100
LLAFUR - NIFER Y BLANCEDI A WERTHWYD Y DIWRNOD HWNNW	25

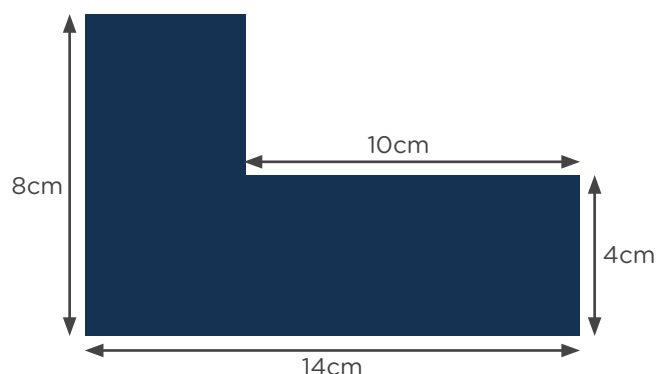
f) Os oes 50% yn fwy o gwsmeriaid yn dod ar ddydd Sadwrn yma, faint ydych chi'n rhagweld bydd hi'n gwerthu?

ff) Faint o elw byddai hi'n ei wneud os yw eich rhagfynegiad yn gywir?

2. Dyma ddiagram o stondin mewn ffair grefftau leol. Mae Pedr yn ei logi i werthu byrddau pren. Mae'r diagram wedi ei lunio ar raddfa o 1:25.

a) Beth yw gwir arwynebedd y stondin?

DIWRNOD	COST LLOGI'R STONDIN FESUL METR SGWÂR
Dydd Sadwrn	£5.00 yr awr
Dydd Sul	£4.00 yr awr

Elw = Nifer y byrddau a werthwyd (pris gwerthu – pris defnyddiau a llafur) – cost llogi'r stondin

b) Faint yw'r gost o logi'r stondin o 9-4 ar ddydd Sadwrn?

DEFNYDDIAU I GREU 3 BWRDD PREN	£150
LLAFUR - CYMRYD 45 MUNUD I GREU 1 BWRDD	£30 yr awr

c) Mae Pedr yn creu byrddau pren.

Faint mae'n costio iddo greu un bwrdd?

ch) Mae o'n gwerthu un bwrdd am £150. Faint o elw mae'n ei wneud?

DIWRNOD	NIFER Y CWSMERIAID	NIFER Y BYRDDAU A WERTHWYD
Dydd Sadwrn diwethaf	280	20
Dydd Sul diwethaf	180	5

d) Os oes 45% yn fwy o gwsmeriaid yn dod penwythnos yma, faint ydych chi'n rhagweld bydd e'n gwerthu?

dd) Faint o elw fydd e'n gwneud os yw eich rhagfynegiad yn gywir (heb gyfri cost llogi'r stondin)?

e) Faint o fyrddau sydd angen i Pedr werthu i wneud elw ar ddydd Sul os yw'n llogi'r stondin o 9:00-16:00?

f) Faint o fyrddau sydd angen i Pedr werthu i wneud elw ar ddydd Sadwrn os yw'n llogi'r stondin o 9:00-16:00?

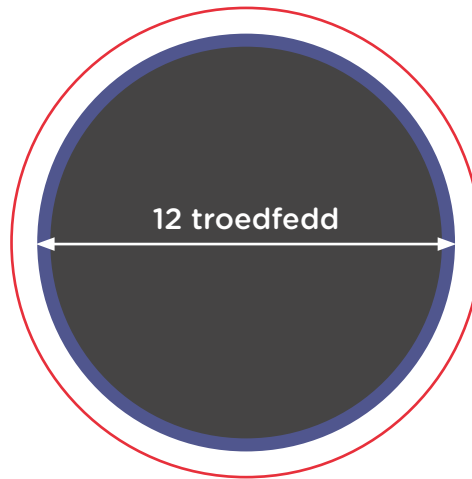
ff) Faint o fyrddau sydd angen i Pedr werthu i wneud elw yn ystod y penwythnos ac i wneud elw pan mae'n llogi'r stondin o 9:00-16:00 ar ddydd Sadwrn a Sul?

3. Mae gan deulu drampolîn 12 troedfedd yn yr ardd. Hoffent roi rhwyd ddiogelwch o amgylch yr ochr.

a) Sawl metr o'r defnydd rhwyd ddiogelwch sydd angen?

1 metr = 3.28 troedfedd

Defnyddiwch $\pi = 3$

b) Beth yw arwynebedd y trampolîn?

c) Hoffent roi ffens o amgylch y trampolîn hefyd. Bydd hwnnw 50cm i ffwrdd o'r trampolîn yr holl ffordd o gwmpas.

Sawl metr o ffens fydd angen?

Ymarfer - Helfa

Ewch i ddarganfod wrthrych ciwb, ciwboid a silindr.

1. Edrychwch ar y ciwb. Beth yw arwynebedd a chyfaint y siâp?

Hyd = Arwynebedd y blaen = Cyfaint =

2. Edrychwch ar y ciwboid. Beth yw arwynebedd a chyfaint y siâp?

Hyd = Lled = Dyfnder =
Arwynebedd y blaen = Cyfaint =

3. Edrychwch ar y silindr. Beth yw arwynebedd a chyfaint y siâp?

Diamedr = Radiws = Dyfnder =
Arwynebedd y blaen = Cyfaint =

LLYFRYN RHIFEDD
TUDALENNAU
YCHWANEGOL

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol

1.0 - 2021

Tudalen Cyfrifo - Uwchlwytho Llun

Os ydych wedi gwneud gwaith cyfrifo ar bapur, cymerwch lun ohono a'i uwchlwytho i mewn i'r blwch isod. Sicrhewch eich bod yn nodi rhif y cwestiwn ar ddechrau pob ateb.

Nodwch yn y blychau i'r dde at ba adran dudalen o'r pecyn mae eich atebion yn cyfeirio.

ADRAN	TUDALEN

Cyfrifo - Uwchlwytho Llun

Tudalen Cyfrifo - Uwchlwytho Llun

Os ydych wedi gwneud gwaith cyfrifo ar bapur, cymerwch lun ohono a'i uwchlwytho i mewn i'r blwch isod. Sicrhewch eich bod yn nodi rhif y cwestiwn ar ddechrau pob ateb.

Nodwch yn y blychau i'r dde at ba adran dudalen o'r pecyn mae eich atebion yn cyfeirio.

ADRAN	TUDALEN

Cyfrifo - Uwchlwytho Llun

Prentisiaethau

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Coleg
Cymraeg
Cenedlaethol